L-EŻORĊIŻMI TA' ĠESÙ FIL-VANĠELU SKONT SAN MARK (4)

Marcello Ghirlando OFM

"Il-Bidu tal-Evanġelju ta' Ġesù Kristu l-Iben ta' Alla…". Hekk jibda b'mod sempliċi, imma fl-istess ħin inċisiv, il-Bxara t-Tajba tiegħu l-Evanġelista San Mark. U tabilħaqq! Il-kitba tiegħu kellha l-intenzjoni li tkun fil-veru sens tal-kelma 'Bxara Tajba'.

Nistgħu ngħidu li l-kitba ta' San Mark fil-fatt kellha l-intenzjoni li tikkumbatti d-delużjoni ta' l-Insara ta' żmienu li ftit jew wisq ħassewhom mitlufin f'dinja fejn il-forza kienet bħal donnha dejjem rebbieħa. Inġibu quddiem għajnejna l-kuntest storiku li fih inkiteb dan il-Vanġelu: hija s-sena 64 WK. Wara l-ħruq ta' Ruma, l-Imperatur Neruni tefa' l-ħtija fuq l-Insara. Pietru u Pawlu ġew maqtula fil-persekuzzjoni. Dan kollu ħoloq delużjoni fil-komunità nisranija, komunità li kienet twieldet fil-ferħ u fit-tama, hija u tistenna l-miġja glorjuża ta' Kristu. Issa bħal donnu kollox kien spiċċa fix-xejn!

Hu f'dan iż-żmien li San Mark jikteb il-Vanġelu tiegħu. L-intenzjoni tiegħu ma kenitx tant li jagħtina l-istorja ta' Ġesù, imma li jħabbar Bxara Tajba. Qisu ried igħaddi dan il-messaġġ radikali lill-Insara ta' żmienu: 'Jekk intom tistagħġbu bid-diffikultajiet tagħkom, dan ifisser li intom għadkom ma fhimtux min hu verament Ġesù. Intom ma fhimtux tajjeb in-natura tas-setgħa tiegħu: ir-regalità tiegħu, id-divinità tiegħu ma ntwerewx fil-glorja, imma biss fil-Passjoni tiegħu. Huwa fil-Passjoni tiegħu li aħna nistgħu nagħrfu l-qawwa ta' Alla li ġie biex jagħti sens lil dinja mogħtija għall-mewt. Mela ifhmu b'ħajjitkom min hu verament Ġesù u kunu xhieda tiegħu fid-dinja.'

Hu proprju f'dan id-dawl li nistgħu ngħidu li għalhekk l-Evanġelju, il-Bxara t-Tajba skont San Mark, hija fil-fatt kitba/esperjenza li trid tagħmel lill-qarrej mistoqsija, 'Min hu Ġesù?'; u bil-kitba/esperjenza tagħti wkoll it-tweġiba ċara: 'Dan il-bniedem kien tassew Bin Alla!' (Mk 15:39).

Ir-raba' eżorċiżmu ta' Ġesù

Dan kollu jidher ukoll fir-rakkont tar-raba' eżorċiżmu solenni ta' Ġesù fil-Vanġelu skont San Mark. Hekk fil-fatt jirrakkonta l-Evanġelista: "Meta reġgħu ġew ħdejn id-dixxipli l-oħra, rawhom b'kotra kbira ta' nies madwarhom, u xi kittieba jitlewmu magħhom. In-nies, kif rawh, lkoll stagħġbu ħafna u ġrew lejh biex

isellmulu. U hu staqsihom: «Fuqhiex qegħdin titlewmu magħhom?» U wieħed mill-kotra qallu: «Mgħallem, ġibtlek lil ibni għax għandu spirtu mbikkem. U kull fejn jaħkmu jsabbtu ma' l-art u hu joħroġ ir-ragħwa minn ħalqu, jgħażżeż snienu u jibbies. Għedt lid-dixxipli tiegħek biex ikeċċuh minnu, u ma kellhomx ħila.» «Ja nies bla fidi» qalilhom Ġesù, «kemm se ndum magħkom? Kemm se ndum nissaportikom? Ġibuhuli quddiemi.» U ressquhulu quddiemu. L-ispirtu, malli lemaħ lil Ġesù, beda jħabbtu 'l hawn u 'l hemm bir-ragħwa f'ħalqu. «Xi kemm ilu jagħtih hekk?» staqsa Ġesù lil missieru.»Minn ċkunitu,» qallu, «u sikwit ġie li tefgħu fin-nar u fl-ilma biex jeqirdu. Imma int, jekk tista' tagħmel xi ħaġa, għinna u ħenn għalina!» «Jekk tista'!» qallu Ġesù. «Kollox jista' jkun għal min jemmen!» Missier it-tifel minnufih beda jgħajjat u jgħidlu: «Jiena nemmen! Għinni fil-fidi nieqsa tiegħi!» Ġesù, meta ra l-kotra tiżdied, hedded bl-aħrax lill-ispirtu ħażin u qallu: «Ja spirtu mbikkem u trux, jiena nordnalek: oħroġ minnu, u la terġax tidħol fih, qatt iżjed!» U filwaqt li qabad jixher u jħabbtu ħafna, ħareġ minnu, u t-tifel inxteħet għal mejjet, hekk li l-kotra tan-nies bdiet tgħid: «Miet!» Imma Ġesù qabdu minn idu u qajmu, u hu waqaf fuq saqajh. Meta mbagħad Ġesù raġa' daħal id-dar, id-dixxipli tiegħu staqsewh rasu u rashom: «Għaliex ma rnexxilniex inkeċċuh?» «Spirtu bħal dak,» qalilhom, «ma jista' jitkeċċa b'xejn ħlief bit-talb.»

Din is-silta evanġelika, sabiħa u drammatika fl-istess ħin, silta li terġa' toħroġ għad-dawl il-qawwa tal-kelma ta' Ġesù u l-fidi ta' missier fih, hija mdawla qatigħ mill-misteru tat-Trasfigurazzjoni li jseħħ ftit qabel (Mk 9:2-28). Hija silta mdawla mhux biss b'din il-ġrajja li Ġesù jgħix biex jgħaddi kelma ta' kuraġġ lill-appostli tiegħu wara l-ewwel tħabbira tal-passjoni tiegħu (9:31-32), passjoni li qajla fehmu u li Pietru oppona (9:33), imma wkoll rivelazzjoni tal-glorja tiegħu msejsa mill-kelma tal-Missier: "Dan hu ibni l-għażiż, isimgħu lilu". Kelma mlaqqma fix-xhieda ta' Mosè u Elija. Ġrajja li tħejji għall-qawwa ta' Ġesù fil-ħelsien li joffri lil tifel u li mbagħad twassal għat-tieni tħabbira tal-mewt u l-qawmien: "Telqu minn hemm u għaddew minn nofs il-Galilija, u ma ried li ħadd ikun jaf, għax beda jgħallem lid-dixxipli tiegħu

u jgħidilhom: 'Bin il-bniedem se jingħata f'idejn il-bnedmin u joqtluh; u meta jkun maqtul, wara tlitt ijiem iqum mill-mewt'. Iżda huma ma fehmuhx dan il-kliem u beżgħu jistaqsuh" (Mk 9:30-32).

Trasfigurazzjoni

Skont is-silta evanġelika Ġesù jinżel mill-muntanja ma' Pietru, Ġakbu u Ġwanni. Jiltaqgħu mad-dixxipli li kienu ma' kotra kbira ta' nies madwarhom, jitlewmu ma' xi kittieba. Għad-dehra ta' Ġesù, li kien qisu Mosè nieżel mill-muntanja bil-glorja ta' Alla għadha tiddi f'wiċċu, "in-nies, kif rawh, lkoll stagħġbu ħafna u ġrew lejh biex isellmulu" (9:15).

Hija l-mistoqsija ta' Ġesù li jsaqsi fuqhiex kienu qegħdin jitlewmu – probabbilment, għal darb'oħra kienu qed isaqsu fuq l-awtorità ta' Ġesù fuq l-ispirti l-ħżiena (ara Mk 3:22-30), u forsi wkoll b'liema awtorità kienu qed jippruvaw ikeċċu l-ispirti l-istess dixxipli ta' Ġesù - li ddaħħal fix-xena lill-missier li kien qed jitlob fejqan għal ibnu: «Mgħallem, ġibtlek lil ibni għax għandu spirtu mbikkem. U kull fejn jaħkmu jsabbtu ma' l-art u hu joħroġ ir-ragħwa minn ħalqu, jgħażżeż snienu u jibbies. Għedt lid-dixxipli tiegħek biex ikeċċuh minnu, u ma kellhomx ħila.» (9:17-18). Minkejja li l-missier diġà qed juri fidi f'Ġesù, għax isejjaħlu 'Mgħallem', dan iqanqal lil Ġesù biex minn qiegħ qalbu jilminta fuq in-nuqqas ta' twemmin ta' dawk li kienu madwaru. Huwa ilment fil-veru sens tal-kelma, l-għajta tal-imħabba ttraduta, il-karba ta' Alla li hi, fl-aħħar mill-aħħar, sinjal qawwi tal-affett tiegħu lejn il-bnedmin. «Ja nies bla fidi» qalilhom Ġesù, «kemm se ndum magħkom? Kemm se ndum nissaportikom? Ġibuhuli quddiemi» (9:19)

Jibda l-konfront bejn Ġesù u l-ispirtu ħażin, spirtu li kien irendi lit-tifel trux u mbikkem, għax Mark jikteb: "U ressquhulu quddiemu. L-ispirtu, malli lemaħ lil Ġesù, beda jħabbtu 'l hawn u 'l hemm bir-ragħwa f'ħalqu" (9:20). Quddiem Ġesù l-ispirtu ħażin iħabbat lit-tifel 'l hawn u 'l hemm bir-

ragħwa f'ħalqu…imma għax kien spirtu trux u mbikkem, tonqos l-għajta tal-ispirtu li tinsab fir-rakkonti l-oħra tal-eżorċiżmi.

Hu f'dan l-eżorċiżmu biss li Ġesù jagħmel mistoqsija lill-missier li jieħu l-okkażjoni biex jispjega t-tip ta' manifestazzjonijiet li kien juri t-tifel: «Xi kemm ilu jagħtih hekk?» staqsa Ġesù lil missieru.»Minn ċkunitu,» qallu, «u sikwit ġie li tefgħu fin-nar u fl-ilma biex jeqirdu" (9:21-22). Hija deskrizzjoni ħajja u qawwija tal-manifestazzjonijiet djaboliċi fit-tifel. Tal-qawwa djabolika li trid twassal lit-tifel għall-mewt. Huwa l-istess spirtu ta' mewt u ta' distruzzjoni proprja li rajna fid-deskrizzjoni ta' l-imxajtan ta' Ġerasa, fid-Dekapoli. Fil-Vanġelu skont San Mattew, l-evanġelista juri li dawn il-manifestazzjonijiet fiżiċi kienu frott l-epilessija, il-marda 'tal-qamar'. Xejn kuntradditorju. Jista' jkun ukoll. Imma l-kawża tal-marda tidher ċara li ma kenitx biss fiżjoloġika, imma fil-fatt anke djabolika. Għalhekk hawnhekk ma nistgħux nitkellmu biss minn fejqan fiżiku imma minn eżorċiżmu veru u proprju, li mbagħad jipproduċi wkoll il-fejqan fiżiku.

Kienet sitwazzjoni mwiegħra għat-tifel, għall-missier u għall-familja kollha…u għal kull min kien jafu. Mhux ta' b'xejn toħroġ dik il-karba mill-qalb tal-missier: "Imma int, jekk tista' tagħmel xi ħaġa, għinna u ħenn għalina!» (9:22). Jitlob l-għajnuna u jappella għall-ħniena infinita tiegħu!

«Jekk tista'!» qallu Ġesù. «Kollox jista' jkun għal min jemmen!» Missier it-tifel minnufih beda jgħajjat u jgħidlu: «Jiena nemmen! Għinni fil-fidi nieqsa tiegħi!» (9:23-24). Ġesù jitlob il-fidi, bħalma diġà kien għamel ma' Ġajru (Mk5:36), fidi fil-Missier, fidi fil-Bxara t-Tajba, fidi fih. U l-missier jagħmel talba li biha juri x-xewqa kbira li jimxi 'l quddiem, jikber fil-fidi tiegħu: «Jiena nemmen! Għinni fil-fidi nieqsa tiegħi!»

Il-kelma ta' Ġesù hija qawwija, kelma li kellha definittivament tkeċċi l-ispirtu ħażin minn dak il-povru tifel. Huwa konfront drammatiku: «Ja spirtu mbikkem u trux, jiena nordnalek: oħroġ minnu, u la terġax tidħol fih, qatt iżjed!» U filwaqt li qabad jixher u jħabbtu ħafna, ħareġ minnu, u t-tifel inxteħet għal mejjet, hekk li l-kotra tan-nies bdiet tgħid: «Miet!» Imma Ġesù

qabdu minn idu u qajmu, u hu waqaf fuq saqajh" (9:25-27). Ġesù jordna b'qawwa lill-ispirtu, "jiena nordnalek", bħalma kien għamel fis-sinagoga ta' Kafarnahum u fl-inħawi ta' Ġerasa (1:25; 5:8) u l-ispirtu jixher u jħabbat ħafna lit-tifel bħalma għamel f'1;27. Hawnhekk iħallih bħal mejjet, tant li n-nies ħasbu li kien "Miet!".

Iżda proprju f'dan il-mument tidher li l-Kelma qawwija ta' Ġesù, il-kelma tas-Saltna ta' Alla, hija l-espressjoni tal-qawwa tal-Iben ta' Alla li mill-mewt kien qed isejjaħ lill-bniedem għall-ħajja. Bħalma kien għamel ma' omm il-mara ta' Xmun u ma' bint Ġajru (1:31; 5:41) jaqbad it-tifel minn idu u jqajmu u hu "waqaf fuq saqajh". Għandna eku tal-qawmien minn bejn l-imwiet: il-kelma qawwija ta' Ġesù tfejjaq, teħles u terġa' tagħti l-ħajja mill-ġdid! Tabilħaqq, fil-kuntest ta' din is-silta, nistgħu nistqarru li dan it-tifel imfejjaq u meħlus, jidħol fid-dawl ġdid tal-misteru tat-Trasfigurazzjoni ta' Ġesù, ġrajja li kienet seħħet ftit qabel fuq it-Tabor!

It-talb

Ir-rakkont jagħlaq bid-djalogu bejn id-dixxipli u Ġesù: "Meta mbagħad Ġesù raġa' daħal id-dar, id-dixxipli tiegħu staqsewh rasu u rashom: «Għaliex ma rnexxilniex inkeċċuh?» «Spirtu bħal dak,» qalilhom, «ma jista' jitkeċċa b'xejn ħlief bit-talb.» (9:28-29). (Xi manuskritti jżidu wkoll "is-sawm"). Id-dixxipli ma jifhmux għaliex huma ma kellhomx il-ħila jkeċċu lil dak l-ispirtu, huma li kienu rċevew l-awtorità: bagħathom tnejn tnejn, filwaqt li tahom is-setgħa fuq l-ispirti l-ħżiena" (Mk 6:7)… «Ħarġu mela jxandrui biex in-nies jindmu; u keċċew bosta xjaten, u dilku ħafna morda biż-żejt u fejquhom" (6:12).

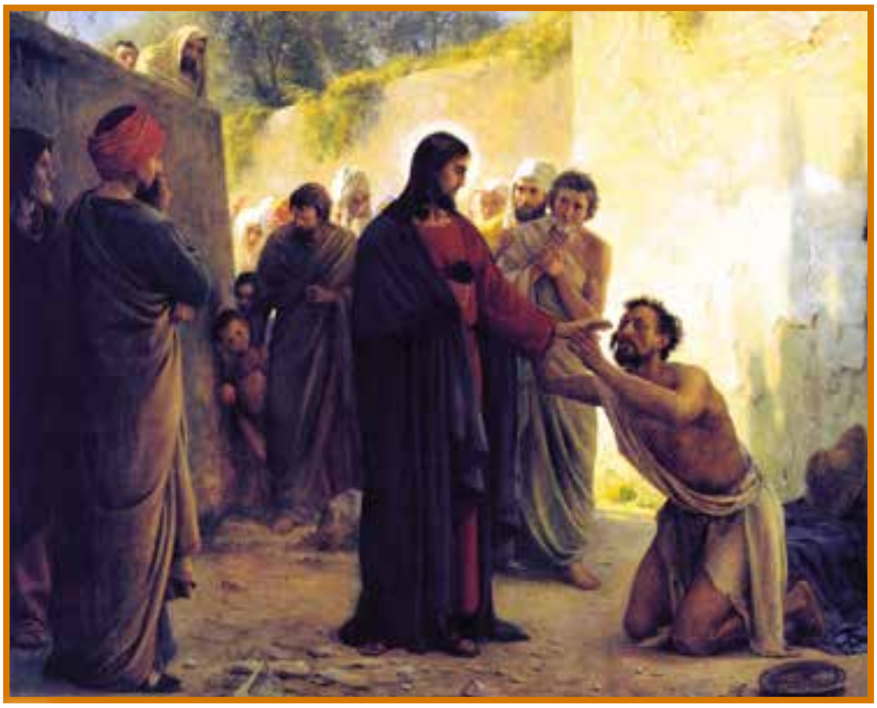

It-tweġiba hija ċara: hemm spirti li għandhom qawwa ikbar: «Spirtu bħal dak,» qalilhom, «ma jista' jitkeċċa b'xejn ħlief bit-talb.» hija meħtieġa fidi qawwija, bħalma ntalab lil missier it-tifel. Il-qawwa li tirbaħ fuq ix-xjaten u l-ispirti l-ħżiena mhijiex xi qawwa awtomatika. Bħal-fidi, hija qawwa li trid tiġi mitluba u milqugħa fit-talb u anke fis-sawm, jiġifieri fiċ-ċahda taċ-ċertezzi umani li jiftħu u jrawmu fiduċja sħiħa fil-qawwa waħdanija tal-Kelma ta' Alla.

Tajjeb li nagħlqu b'żewġ kelmiet: dan l-eżorċiżmu jiċċentra fuq il-qawwa ta' Ġesù bħala dak li jfejjaq, jeħles u jagħti l-ħajja. Il-qawwa hija kollha kemm hi tiegħu!

F'dan il-kuntest tidher in-neċessità tal-fidi: fidi nieqsa tad-dixxipli, tal-missier…li tikber quddiem il-kelma ta' Ġesù, "kollox jista' jkun għal min jemmen" u tinfexx f'dik it-talba, attwali għalina lkoll, "Jiena nemmen! Għinni fil-fidi nieqsa tiegħi!"

L-eżorċiżmi ta' Ġesù fil-Vanġelu skont San Mark mhux biss juru l-qawwa tal-Kelma setgħana tiegħu bħala dak li jfejjaq u jeħles per eċċellenza, imma jikkonfermaw dak li kellu jikteb San Ġwann fl-Ewwel Ittra tiegħu: "Kien għalhekk li deher l-Iben ta' Alla, biex iħott kull ma għamel ix-Xitan" (3:8).